

Lastad kraftverk

Tilbakemelding på høringsuttalelser fra søker Lastad Kraft SUS

14.03.2024

Bystøl AS/Lisbeth Langbakk

Innhold:

- 1. Generelt**
- 2. Kommentar til hver høringsuttale**

1. Generelt

Søknad om konsesjon etter vannressursloven om å bygge Lastad kraftverk like vest for tettstaden Lyngdal i Lyngdal kommune, Agder fylke, har vært ute på offentlig høring. NVE har mottatt 12 høringsuttalelser til søknaden og oversendt disse til søker, Lastad Kraft SUS, for kommentar. Høringsuttalelsene har vært gjennomgått av Bystøl og Ecofact, som tidligere har utarbeida søknaden og konsekvensutredning for biologisk mangfold på oppdrag for søker.

2. Kommentar til hver høringsuttale.

Nr.	Høringsuttale fra	Hovedmoment	Kommentar fra søker
1	Lyngdal kommune	- Lyngdal kommune anbefaler at Lastadbekken bygges ut. Kommunestyrevedtak 01.02.2024. - Det bør utredes konsekvenser for arten ål. Dersom arten ål finnes i vassdraget/ vassdraget har et potensiale som leveområde for ål, og det anbefales at kraftverket bygges, bør det kreves tiltak ved inntaket for å hindre at ål går inn i kraftverket.	- Ok - Som påpekt i rapporten, er elvestrengen ikke egnet for anadrom og katadrom fisk, herunder laks, sjøørret og ål. Elven renner for kupert, kornstørrelsen er for grov og hastigheten er i all hovedsak for høy. Det er kjent at ål her har større mulighet for å forsere utfordrende elvestrekk, og kan ofte klatre over tørt land, samt høyere vandringshinder. Det ble likevel ved erfaring, vurdert at ål ikke vil klare å komme seg videre opp i vassdraget, blant annet på grunn av et større fall det ses på som lite sannsynlig at arten vil klare å forsere. Men for å være føre var, blir det likevel gjort tiltak der utformingen av dammen tar hensyn til oppvandring og nedvandring av ål. Dammen får lav høyde, og minstevannføringa er planlagt konstant gjennom året, slik at det vil være enkelt å tilrettelegge for godt eigna løsninger. Finristene vil få spalteåpning på 15mm som hindrer nedvandrende ål i å komme inn i vannveien.
2	Vassområdekoordinator	- Et småkraftverk i Lastadbekken vil medføre konsekvenser både i bekken (rødlistede moser samt rødlistet naturtype) og i Lyngdalsfjorden ved å flytte nesten 800 l vann/sek til et nytt område. - I 2010 stanset NVE utbyggingen av et kraftverk i Sauda kommune pga kystfloke. I dette tilfellet var det snakk om et kraftverk som ville produsere strøm til 590 husstander. Da kraftverket i Lastadbekken anslås å kunne gi nok strøm til ca. 355 husstander, anser man at dette er grunnlag for å ikke tillate utbyggingen av	- Søker er innforstått med at uttak av vatn vil medføre konsekvenser som kartlagt i søknaden. Med bakgrunn dette er det i søknaden foreslått slipp av minstevannføring som avbøtende tiltak med hensikt å sikre livsvilkåra i elva også etter en eventuell utbygging. - Vi mener det blir feil å sammenligne to kommuner med ulike forutsetninger. Lastad ligger i ett område med stor kraftetterspørsel. Viser til uttalelse fra Glitre Nett: <i>Glitre Nett trenger all den kraft som kan anskaffes i Agder mtp bl.a. ny batterifabrikk i Arendalsområdet. De er proaktive i markedet når det gjelder nettilkobling og nettet vil bli</i>

Nr.	Høringsuttale fra	Hovedmoment	Kommentar fra søker
		kraftverket - I Lyngdalsfjorden vil det sannsynligvis bli en stor belastning av oksygen, som kan påvirke ørret og andre dyr. - Det vil også kunne medføre en ny erosjon og endring av sandbankene som er der per i dag. - Vil medføre munningsfredningssone ved utløpet. Dette vil redusere/endre fiskemulighetene som folk benytter seg av. - Bekken vil bli betydelig svekket, og dette vil endre helhetsinntrykket for folk som kjører opp Skreliveien. - Søknaden beskriver at det er ikke gjort funn av kulturminner. Dette stemmer ikke.	vesentlig oppgradert framover for å møte økt kraftbehov. Avbøtende tiltak for å sikre livsvilkåra i elva er beskrevet under eget punkt. - Utforming av inntaket blir gjort med bakgrunn i å unngå luftinnsug i trykkrørret; Gode strømningsforhold, tilstrekkelig neddykking av innløpsrørret, og der vatnet som kommer inn får tilstrekkelig med tid for avlufting før vatnet når innløpsrørret. - Maksimal slukeevne for kraftverket er 2000 l/s. Vår vurdering er at sandbankene vil bli lite påvirket, og bare like i nærheten til utløpet. - Kraftverket vil ha liten påvirkning på fiskeforholda i Lyngdalsfjorden. Lastad kraftverk er planlagt som ett elvekraftverk, og vil driftes etter tilsiget i elva. En utbygging vil ikke føre til automatisk fiskeforbud ved utløpet fra kraftstasjonen. - Vannføringen vil bli redusert store deler av året. Men som avbøtende tiltak er kraftverket planlagt med minstevannføring. Planlagt minstevannføring er to ganger 5-persentilen i sommermånedene og vesentlig høyere enn alminnelig lavvannføring i vassdraget. Dager med lav vannføring (mindre enn minstevannføring + minste driftsvannføring) vil kraftverket stenge ned, og vannføringen være uendret før og etter en eventuell utbygging. Det er med dette ikke ventet at kjørende på Skreilivegen vil oppleve helhetsinntrykket til nærliggende natur som betydelig endret etter en utbygging. - Det blir her referert til ett kulturminne utenfor planområdet. Det er ikke registrerte kulturminne innenfor planområdet for prosjektet. Det vil i forkant av en eventuell utbygging opprettes kontakt med Agder fylkeskommune for å avklare forholdet til kulturminnelova

Nr.	Høringsuttale fra	Hovedmoment	Kommentar fra søker
			§9.
3	Statsforvaltaren i Agder	Høringsuttalelsen fremhever mangler i den biologiske rapporten og konsekvensutredningen, spesielt knyttet bunndyr og fisk, men og ett område som ut fra kartet kan se ut som en bekkekløft nederst i bekken. Det pekes særlig på usikkerhet rundt konsekvensene for ål, som er sterkt truet og avhengig av sikker vandringsmulighet. Forvaltaren understreker behovet for ny vurdering basert på befaring, og viktigheten av å sikre ålehabitat med toveis vandring for ål hvis kraftverket bygges.	<u>Bekkekløft</u>: Det forekommer ikke bekkekløft langs det aktuelle elvestrekket, i henhold til hva som danner utgangspunktet for en slik naturtype, herunder tydelig utformet kløftesystem med stabile og særlig spesielle lokalklimatiske forhold. Ecofact har svært lang erfaring med kartlegging av bekkekløfter, elvevannmasser og naturtyper tilknyttet vannsprutintensitet og flomsystemer. Det letes alltid etter naturtyper som er forvaltningsrelevante, og bekkekløft er på bakgrunn av sin verdi for biologisk mangfold, noe det er særs stort fokus på. Ved korrekt avlesning av blant annet topografisk kart, kan en også her se at høydekurvene er i for stor avstand til elvestrengen, til at et tydelig og stabilt kløftesystem dannes. Elvestrengen er som beskrevet i rapporten svært godt undersøkt for naturtyper og rødlistede arter. Elven er i første omgang kartlagt av moseekspert Leif Appelgren i 2013, og på ny av Ecofact i 2022. Kunnskapsgrunnlaget anses med det som svært godt. Rapporten burde likevel revideres, hvor det tydeliggjøres at det ikke forekommer bekkekløft i influensområdet. <u>Fisk</u>: Som påpekt i rapporten, er elvestrengen ikke egnet for anadrom og katadrom fisk, herunder laks, sjøørret og ål. Elven renner for kupert, kornstørrelsen er for grov og hastigheten er i all hovedsak for høy. Det er kjent at ål her har større mulighet for å forsere utfordrende elvestrekk, og kan ofte klatre over tørt land, samt høyere vandringshinder. Det ble likevel ved erfaring, vurdert at ål ikke vil klare å komme seg videre opp i vassdraget, blant annet på grunn av et større fall det ses på som lite sannsynlig at arten vil klare å forsere. Videre kan det påpekes, at det finnes ytterligere et vandringshinder, i

Nr.	Høringsuttale fra	Hovedmoment	Kommentar fra søker
			form av et fossefall/smål kløft rett nedenfor utløpet av Øvstevatnet. For å være føre var, blir det likevel gjort tiltak der utforminga av dammen tar hensyn til oppvandring og nedvandring av ål. Dammen får lav høyde, og minstevannføringa er planlagt konstant gjennom året, slik at det vil være enkelt å tilrettelegge for godt egna løsninger. Finristene vil få spalteåpning på 15mm som hindrer nedvandrende ål i å komme inn i vannveien. Det burde vært tatt med et avsnitt om ål i rapporten. Dette vil kunne revideres. <u>Invertebrater:</u> Bunndyrfaunaen er ikke undersøkt, og dette er heller ikke noe som har vært vanlig å gjennomføre i forbindelse med utredning av småkraftverk til dags dato. Det gjennomføres her stort sett en potensialvurdering på bakgrunn av registrerte funn i regionen, samt elvestrekets egnede forhold for vanntilknyttet insektsfauna. I den sammenheng, er det lite som tilsier at bunndyrfaunen skulle være spesielt verdifull eller skille seg i særlig grad ut fra forekomstene regionalt sett.
4	Agder fylkeskommune	- De krever befaring for å avklare forholdet til eventuelle kulturminner i planområdet. - For rørtraséen som krysser fylkesvei, kreves det gravesøknad. Det må og utarbeides dispensasjonssøknad fra byggegrense, og søkes om tillatelse til avkjørsel. Avstand kraftverksbygning - fylkesvei må økes. - Området er klassifisert med skredfare, og en skredvurdering må inkludere fylkesveien.	- Når en eventuell konsesjon foreligger, vil det bli opprettet kontakt med fylkeskommunen for å avtale befaring og drøfte praktiske forhold knytt til kulturminne. - Gravesøknad, dispensasjonssøknad fra byggegrense og søknad om avkjørsel, eventuelt endra bruk av eksisterende avkjørsel til Skreliveien 167 vil bli sendt fylkeskommunen. Kraftstasjonen blir forskjøvet mot vest langs rørtraséen for å oppnå en avstand til fylkesvegen som kan aksepteres. Her vil en kunne nytte seg av eksisterende vei og avkjørsel til skrelivegen 167 for tilkomst til kraftstasjonen. - I forbindelse med detaljprosjektering av prosjektet vil det bli gjennomført skredfarevurdering av geolog i kraftstasjonsområdet. Utbyggingen vil ikke medføre økt

Nr.	Høringsuttale fra	Hovedmoment	Kommentar fra søker
		- Det er utført konsekvensvurdering av rør/dambrudd. Det beskrives at det kan være risiko ved dam- eller rørbrudd, og at bru og vei kan bli vasket/ erodert bort. Beredskapsplan må vurderes, for å kunne håndtere slike hendelser mot eier og brukere av veien, inkludert omkjøringsmuligheter. Det er ikke beskrevet hvem som har gjort vurderingen.	skredfare for fylkesvegen. - Konsekvenser ved brudd på dam og trykkrør er vurdert av Bystøl AS, som også har utarbeidet søknaden. Bystøl AS har lang erfaring som rådgiver innenfor prosjektering av vannkraftanlegg. Dersom konsesjon foreligger vil det bli utarbeidet søknad om forslag til konsekvensklasse som blir sendt NVE. Denne vil dykke dypere ned i temaet. Konsekvensene bestemmer konsekvensklasse og jo større konsekvens jo høyere konsekvensklasse og desto mer omfattende og strengere krav. Endelig konsekvensklasse blir satt i vedtak fra NVE. Sikkerheten til fylkesvegen vil på den måten være ivaretatt. Nødvendige beredskapsplaner vil bli utarbeidet før idriftsetting av anlegget.
5	Statens vegvesen	- Tiltaket kommer ikke i konflikt med eksisterende eller ny trasé for E39, da tiltaket er langt utanfor byggjegrensa. Tiltaket vil liggje nær fylkesveg 4086, og som vegeigar uttaler Agder fylkeskommune seg for denne.	- Ok
6	Øvre Lastad hytte- og båtforening	- Høringsinnspillet uttrykker bekymring for mulige konsekvenser av utbyggingen på deres ferskvannsbrønn. De forventer at reduksjon i vannmengde i Lastad-bekken ikke påvirker brønnens tilsig av vann eller vannkvalitet. Foreningen planlegger å måle vannmengden og vannkvaliteten før, under, og etter utbyggingen for å dokumentere eventuelle endringer. De uttrykker også ønske om begrensninger i anleggsstøy i ferieperioder.	- Slipp av minstevannføring vil sikre nødvendig påfyll av grunnvann til brønnen. Det blir lagt vekt på å utføre arbeid i og nær elv i perioder med liten vannføring for å redusere omfanget av tilslamming av vassdraget. Tilslamming av vassdraget som følge av anleggsarbeid vil være begrenset til en kortere periode, og er uansett ikke ventet å påvirke vannkvaliteten til brønnens tilsig. Arbeid vil bli utført innenfor normal arbeidstid, hverdager mellom kl. 07.00 og kl. 19.00.
7	Naturvernforbundet i Lyngdal	- Høringsinnspillet argumenterer mot utbyggingen grunnet negative miljøkonsekvenser. De peker på at prosjektet vil skade lokale økosystemer og	- Eneste muligheten for å komme seg inn i kraftverket vil være gjennom trykkrøret fra inntaket. Ecofact som har utført biologiske undersøkelser i forbindelse med

Nr.	Høringsuttale fra	Hovedmoment	Kommentar fra søker
		omkringliggende vassdragsmiljø, truede arter som ål, og rødlistede mosetyper. Foreningen etterlyser ytterligere konsekvensutredninger, særlig om luftovermetning i utløpssonen, og foreslår betydelige økninger i minstevannføringen for å beskytte biodiversiteten. Det må stille krav om at ål ikke kan havne inn i rørgata til kraftverket. - Det må gis restriksjoner om at produksjonskapasiteten ikke kan økes ved senere tidspunkt ved oppstemming av Øvstevannet eller overføring fra annet felt.	konsesjonssøknaden beskriver det som lite sannsynlig at ål vil klare å forsere opp til inntaket. For å være føre var blir det likevel lagt til rette for oppvandring og nedvandring av ål, og sett inn rister med fin spalteåpning for å hindre at ål kommer seg inn i rørgata. Inntaket vil utformes slik at en unngår luftinnsug i trykkrøret og videre luftovermetning ved utløpet. Gode strømningsforhold, tilstrekkelig neddykket innløpsrør og tilstrekkelig størrelse på vannspeilet for avlufting av vannet før innløpet vil da være sentralt. Dette blir ivaretatt i detaljplanfasen av prosjektet, der det må beskrives hvordan inntakskonstruksjonen blir utformet for å unngå luftovermetning fra kraftverket. Planene skal godkjennes av NVE. Det er i søknaden foreslått minstevannføring på 70 l/s hele året, dette er vurdert til å være tilstrekkelig for å sikre livsvilkåra i elva. Er vannføringa lav, blir kraftverket stengt ned og elva renn med naturlig vannføring. - Eventuell fremtidig oppdemming av Øvstevatnet eller overføring fra annet felt må gjennom egen behandling, og kan ikke vektlegges i behandling av denne søknaden.
8	T.A. Eikeland	- I konsesjonssøknaden er damhøyde angitt til opptil 1,6 m og neddemt areal til 400 m². Er denne posisjon i.f.t. kotehøyder og arealer tilstrekkelig kvalitetssikret og konsekvensutredet? Jeg vil at denne distale del av gnr. 97 br. nr 3,4 forblir urørt av mekanisk og fysisk inngrep i forbindelse med kraftutbyggingen slik at In situ avsetninger blir upåvirket. Hele området er rikt på kulturminner og kvartærgeologisk historie, og mange av disse aspekter er lite undersøkt.	- Overløpet for inntak Lastad kraftverk ligger cirka 1 meter under laveste nivå for eiendom 97/3,4. Eiendommen vil ikke bli påvirket av tiltaket.

Nr.	Høringsuttale fra	Hovedmoment	Kommentar fra søker
9	C.C. Hunt	Høringsinnspillet uttrykker bekymring for de sårbare rødlistede naturtypene i området og mulig fremtidig regulering av vannkilder som Øvstevatnet, og konsekvensene for lokalt landbruk. Innspillet fremhever også bekymring for ålevandring og sjøørretbestanden. Det påpekes at minstevannføringen foreslått av utbygger er for lav. De økonomiske inntektene for Lyngdal kommune ikke vil oppveie tapet av biologisk mangfold og rekreasjonsverdi. Innspillet argumenterer for at kost-nytte vurderes sterkt, og dersom tillatelse må utbygginga ta hensyn til natur og landbruk.	Det er foreslått en minstevannføring på 70 l/s. Dette er vurdert til å være tilstrekkelig for å ivareta livsvilkåra i elva. Tema ål og anadrom fisk er kommentert under uttalelse nummer 3 fra Statsforvalteren i Agder. Kraftverket vil ha liten påvirkning på fiskeforholda i Lyngdalsfjorden. Lastad kraftverk er planlagt som ett elvekraftverk, og vil driftes etter tilsiget i elva. En utbygging vil ikke føre til automatisk fiskeforbud ved utløpet fra kraftstasjonen. Prosjektet er ikke planlagt med regulering. Eventuell fremtidig oppdemming av Øvstevatnet må gjennom egen behandling, og kan ikke vektlegges i behandling av denne søknaden.
10	B.A. Johnsen	Høringsinnspillet fremhever potensialet i å utnytte vassdraget fra vannet for strømproduksjon, men understreker viktigheten av å ikke skade lokal flora og fauna. Det oppfordres til å ta hensyn til sjeldne arter og ålens vandring ved vurdering av minstevannføring. Innspillet peker på at søknaden bare dekker første fase og at det vil komme ett trinn to som omfatter videre regulering av Øvstevannet.	Det er foreslått en minstevannføring på 70l/s. Dette er vurdert til å være tilstrekkelig for å ivareta livsvilkåra i elva. Tema ål og anadrom fisk er kommentert under uttalelse nummer 3 fra Statsforvalteren i Agder. Prosjektet er ikke planlagt med regulering. Eventuell fremtidig oppdemming av Øvstevatnet må gjennom egen behandling, og kan ikke vektlegges i behandling av denne søknaden.
11	A. Vatland	Arild Vatlands høringsinnspill uttrykker bekymring for Rødhella strand, som står i fare for å miste sin naturlige skjønnhet og økologiske balanse på grunn av planene om å avslutte rørgata fra Lastad kraftverk ved stranden. Innspillet poengterer betydningen av strandlivet for kystkulturen og fiske, samt advarer mot irreversible skader sett i andre deler av verden på grunn av lignende inngrep. Vatland ber om bevaring av Rødhella for lokalbefolkningen og fremtidige generasjoner, og understreker behovet for å lære av historiske feil for å opprettholde harmoni mellom natur og menneskelig nytelse.	Avløpet fra kraftstasjonen er planlagt vel 150 m fra Rødhella strand og strømninger fra avløpet vil ikke påvirke stranda og sandbanken rett utenfor. Det blir gjort tiltak for å hindre støy fra avløpet, blant annet ved lydfelle og styring av retningen til avløpet.

Nr.	Høringsuttale fra	Hovedmoment	Kommentar fra søker
12	R. Blindingsvolden	- Roger Blindingsvoldens høringsuttalelse uttrykker bekymring for juridiske aspekter ved byggingen av Lastad kraftverk, spesielt i forhold til norsk lov. Han peker på mulige konflikter med vannforskriften, naturmangfoldloven, loven om lakse- og innlandsfisk, forurensningsloven, vassdragsreguleringsloven, og plan- og bygningsloven. Bekymringene inkluderer ulemper uten tilstrekkelige fordeler, truede arter og ålebestanden, luftovermetning i utløpsområdet, og behovet for nye søknader ved oppstemming av Øvstevatnet. Han oppfordrer til en nøye og rettslig forsvarlig vurdering av prosjektet.	- NVE som myndighet vil gjøre grundige vurderinger av om fordelene er større enn ulemperne for tiltaket. Tiltaket er omsøkt etter vannressurslova og konsekvenser for naturmangfold er undersøkt. Det er foreslått en minstevannføring på 70 l/s. Dette er vurdert til å være tilstrekkelig for å ivareta livsvilkåra i elva. Tema ål og anadrom fisk er kommentert under uttalelse nummer 3 fra Statsforvalteren i Agder. Inntaket vil utformes slik at en unngår luftinnsug fra kraftverket og videre luftovermetning ved utløpet. Gode strømningsforhold, tilstrekkelig neddykka innløpsrør og tilstrekkelig størrelse på vannspeilet for avlufting av vannet før innløpet vil da være sentralt. Kraftverket vil ha liten påvirkning på fiskeforholda i Lyngdalsfjorden. Lastad kraftverk er planlagt som ett elvekraftverk, og vil driftes etter tilsiget i elva. Prosjektet er ikke planlagt med regulering. Eventuell fremtidig oppdemming av Øvstevatnet må gjennom egen behandling, og kan ikke vektlegges i behandling av denne søknaden.

14.03.2024

For søker Lastad Kraft SUS

Bystøl AS

Lisbeth Langbakk